

بررسی ویژگی‌های روانسنجی مقیاس طرحواره‌های هیجانی

Evaluate the psychometric properties of the Emotional Schemas Scale

Seyed Mohammad Shahvarani*
MA, clinical psychology, shiraz
university, Iran.
s.m.shahvarani@gmail.com

Dr Farhad Khormaei:
Assistant professor of Educational
Psychology, shiraz university,
Iran.

سیدمحمد شاهورانی (نویسنده مسئول)

کارشناس ارشد، روانشناسی بالینی، دانشگاه شیراز

دکترفرهاد خرمایی

استادیار روانشناسی تربیتی، دانشگاه شیراز

چکیده

طرحواره‌های هیجانی یکی از مفاهیم تازه در روانشناسی معاصر است که می‌تواند با بسیاری از اختلالات بالینی و متغیرهای روانشناختی در ارتباط باشد. هدف این پژوهش بررسی ساختاری مقیاس طرحواره‌های هیجانی لیهی (۲۰۰۲) در چارچوب فرهنگ ایرانی بود. جامعه آماری، دانشجویان دانشگاه شیراز بودند و از این میان ۲۵۰ دانشجو (۱۲۵ پسر و ۱۲۵ دختر) انتخاب شدند. در این پژوهش از مقیاس پنجاه سوالی طرحواره‌های هیجانی لیهی در کنار اجرای همزمان پرسشنامه‌های اضطراب صفتی اسپیلبرگر (۱۹۸۳) و سبک‌های دلبستگی هازن و شیور (۱۹۷۸) استفاده شد. نهایتاً داده‌ها بوسیله‌ی روش‌های آماری تحلیل عاملی، همبستگی پیرسون و آلفای کرونباخ تجزیه و تحلیل شدند. همچنین عبارات از نظر محتوایی و صوری نیز مورد بازبینی قرار گرفت و مواردی که اکثر افراد نمونه، آنها را نامفهوم تلقی کردند و بار عاملی ضعیفی داشته یا همپوشانی زیادی را نشان دادند، حذف گردیدند. با تحلیل عاملی داده‌های مقیاس طرحواره‌های هیجانی، ۶ عامل استخراج شد. همچنین آلفای کرونباخ کل مقیاس، گویای پایایی آن بود. همبستگی ابعاد شش‌گانه این مقیاس با اضطراب صفتی و سبک‌های دلبستگی نیز معنادار بود.

Abstract

One of the new concepts in modern psychology emotional schemas that can be associated with many clinical disorders and psychological variables. The purpose of this study was to investigate the structur of Leahy Emotional Schemas scale (2002) in the context of Iranian culture. The population of this study were students at Shiraz University among 250 students (125 boys and 125 girls) who were selected by accessible sampling method. In this study, fifty-question scale Leahy Emotional Schema next eWallet Spielberger trait anxiety inventory (1983) and attachment styles Hazan and Shaver (1978) were used. Finally the data using statistical methods, factor analysis, correlation and Cronbach's alpha were analyzed. Also in terms of content and formal expressions are also revised and phrases that most of the sample, as they were unintelligible or weak loadings showed a large overlap, were excluded. with Factor analysis of data of schemas emotional scale, 6 factors were extracted The overall Cronbach's alpha showed its reliability. Correlation of six dimensions of this scale with trait anxiety and attachment style was also significant.

Evaluate the psychometric properties of the Emotional Schemas Scale

results showed that the Emotional Schemas scale with the reduced dimensions is suitable for the application of research in Iran.

Keywords: emotional schemas scale, va and reliability, psychometric properties.

نتایج نشان داد که پرسشنامه طرحواره‌های هیجانی با تقلیل ابعاد و عبارات از روائی و پایایی مناسبی برای کاربست‌های پژوهشی در ایران بخصوص جامعه دانشجویی برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: مقیاس طرحواره‌های هیجانی، روائی و اعتبار، ویژگی‌های روانسنجی.

مقدمه

طرحواره‌ها مسئول ساختاردهی اطلاعات، فراهم کردن مفهوم و هدایت رفتار هستند [۱]. طرحواره‌های شناختی بر شناخت، طرحواره‌های ارتباطی بر روابط و طرحواره‌های هیجانی^۱ بر هیجان تمرکز دارند [۲]. شناخت‌درمانگران معتقدند که طرحواره‌ها برای پیشرفت و حفظ اشکال مزمن آسیب‌های روانی مانند اختلالات شخصیت و افسردگی نقش محوری دارند [۳].

از این میان، طرحواره‌های هیجانی به برنامه‌ها، مفاهیم و راهبردهایی مربوط می‌شود که برای پاسخگویی به هیجانات به کار می‌روند. شیوه‌ای که یک فرد به هیجان تجربه شده پاسخ می‌دهد، چه به صورت بهنجار و چه به صورت مرضی، درک وی را از هیجان نشان می‌دهد و اطلاعات لازم را برای هدایت واکنش‌های بعدی وی، در اختیار می‌گذارد.

در مدل طرحواره‌های هیجانی فرض می‌شود که اشخاص بر پایه باورهای بین‌فردی در مورد هیجان‌ها، به یک هیجان خاص پاسخ می‌دهند. بر این اساس، تحقیقات بیشتر در مورد طرحواره درمانی هیجانی نشان داد که هیجانات منفی مشکل‌زا نیستند بلکه واکنش به آن هیجانات است که می‌تواند مشکل‌زا باشد [۴].

گرینبرگ^۲ و پایویو^۳ (۱۹۹۷) اظهار کردند که طرحواره‌های هیجانی ساختارهایی را شکل می‌دهند که در آنها یک هیجان می‌تواند مفاهیم و شناخت‌ها را دربرگیرد. این دیدگاه مطرح می‌کند که هیجان‌ها حقایق خودشان را دربردارند و بجای اینکه تابع شناخت‌های منطقی در نظر گرفته شوند، تسهیل‌کننده افکار به روش خودشان هستند. به عبارت دیگر هیجان‌ها، شناخت‌ها را متاثر می‌کنند [۵].

¹ - emotional schemas

² -Greenberg

³ - Payoyo

گرچه ادبیات به کار رفته توسط محققان متفاوت است اما تعریف لیهی^۱ (۲۰۰۲) با تعریف گرینبرگ و پایویو (۱۹۹۷) هماهنگ است. هر دو اظهار می‌کنند که هیجان، پیش‌بینی طرحواره‌های هیجانی است. با ترکیب هر دو دیدگاه، طرحواره‌های هیجانی می‌توانند به صورت پاسخ‌های شناختی مربوط به گذشته مفهوم‌بندی شوند که در پاسخ به هیجان‌های تجربه شده، به صورت خودکار فعال می‌گردند [۲].

مدل شناختی‌ای که لیهی طرح اولیه آن را می‌پروراند، این است که افراد ممکن است از لحاظ چگونگی مفهوم‌سازی هیجان‌ات، متفاوت باشند. به عبارت دیگر افراد طرحواره‌های متفاوتی نسبت به هیجان‌ات خود دارند. این طرحواره‌ها، روش‌هایی را منعکس می‌کنند که در آنها هیجان‌ات تجربه می‌شوند. به منظور گسترش این مدل، لیهی (۲۰۰۲) چهارده بعد را مشخص کرد که در قالب آنها، طرحواره‌های هیجانی می‌توانند درک شوند. مدل کنونی در تلاش است مدل تمرکز هیجانی را با یک مدل فراشناختی ترکیب کند. یک مزیت این مدل ترکیبی، شناخت ارزش توجه و بیان هیجانی در زمینه‌ی مفاهیمی است که به هیجان فرد مربوط می‌شود. واضح است که هر کسی خشم، اضطراب یا غم را تجربه می‌کند اما فقط تعداد کمی این هیجان‌ات را به یک اختلال اضطرابی یا خلقی مزمن یا شدید تبدیل خواهند کرد. این نکته به این معناست که طرحواره‌های شناختی درمورد هیجان‌ها، ممکن است رشد بیماری را تحت تأثیر قرار دهند [۶].

بطور کل، فهم و بیان هیجان با واکنش مثبت نسبت به خود، افزایش ادراک خود و سلامت جسمی بهتر ارتباط دارد [۷]. گروسارت - ماتیکک^۲ (۱۹۹۲)، در پژوهشی نشان داد که سبک مقابله‌ای سرکوب‌گر، ناگویی هیجانی^۳ و تأکید مفرط بر منطقی بودن یا ضد هیجانی بودن با مشکلات جسمی طولانی مدت تری مانند افزایش خطر فشار خون، سرطان، آسم و شکایات جسمی عمومی مرتبط است [۸].

ولز^۴ (۲۰۰۹) در مطالعه‌ای در مورد رابطه بین میزان باورهای منفی در مورد هیجان و هر یک از عوامل فراشناختی، همبستگی معناداری بین باورهای منفی هیجانی و باورهای منفی

1 - Leahy

2 - Grossarth - Maticek

3 - Alexitimia

4 - Wells

Evaluate the psychometric properties of the Emotional Schemas Scale

فراشناختی بدست آورد [۹]. همچنین روابط معناداری میان انعطاف‌ناپذیری روانی، مشغولیت فکری عصبی و طرحواره‌های هیجانی در مطالعات اخیر یافت شده است [۱۰].

در پژوهشی دیگر، ۵۳ بیمار بزرگسال که تحت درمان روانی بودند، ارزیابی شدند و پاسخ آن‌ها به پرسشنامه طرحواره‌های هیجانی، سیاهه افسردگی بک و سیاهه اضطراب بک مرتبط بود و حمایت محکمی برای مدل شناختی پردازش هیجانی وجود داشت. افسردگی با احساس گناه بعد از هیجان، انتظار طولانی مدت هیجان، نشخوار فکری بیشتر و در نظر گرفتن هیجان‌ات به صورت کمتر قابل درک، کمتر قابل کنترل و متفاوت از هیجان‌ات دیگران، مرتبط بود. اضطراب نیز با احساس گناه بیشتر بعد از هیجان، دید ساده‌انگارانه به هیجان، نشخوار فکری بیشتر، در نظر گرفتن هیجان‌ات به صورت کمتر قابل کنترل، و به صورت متفاوت با هیجان‌ات دیگران مرتبط بود [۴].

همانطورکه ذکر آن رفت، طرحواره‌های هیجانی می‌توانند به عنوان یک عنصر مهم در تبیین اختلالات بالینی و همچنین متغیرهای روانشناختی دیگر، مورد توجه قرار گیرند. در این راستا لیهی (۲۰۰۲)، مقیاسی پنجاه سوالی را برای سنجش ابعاد طرحواره‌های هیجانی تهیه کرده است، اما این مقیاس در ایران به نحو قابل قبولی بررسی نشده است. بنابراین هدف این مطالعه بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه طرحواره‌های هیجانی برای استفاده در ایران می‌باشد.

روش

جامعه آماری این پژوهش، دانشجویان دختر و پسر دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ بودند. با استفاده از نمونه‌گیری غیراحتمالی در دسترس، ۲۵۰ دانشجو (۱۲۵ دختر و ۱۲۵ پسر) به عنوان نمونه انتخاب شدند و از آنها خواسته شد تا با دقت به سوال‌ها پاسخ دهند و هیچ سوالی را بدون جواب نگذارند. سپس به ترتیب، مقیاس طرحواره‌های هیجانی لیهی (۲۰۰۲)، پرسشنامه سبک‌های دلبستگی هازن و شیور (۱۹۷۸) و پرسشنامه اضطراب صفتی اسپیلبرگر (۱۹۸۳) را پر کردند. در نهایت از روش تحلیل عاملی و همبستگی پیرسون (بین ابعاد طرحواره‌های هیجانی با اضطراب صفتی^۱ و سبک‌های دلبستگی^۲) برای برآورد روایی

1 - trait - anxiety

2 - attachment styles

پرسشنامه تجدید نظر شده‌ی طرحواره‌های هیجانی استفاده شد. همچنین روش آلفای کرونباخ برای تعیین همسانی درونی پرسشنامه جدید، بکار برده شد.

ابزار

مقیاس طرحواره‌های هیجانی: یک ابزار خودگزارش دهی است که لیهی در سال ۲۰۰۲ آن را ساخته است. این مقیاس شامل پنجاه سوال می‌باشد که چهارده بعد از طرحواره‌های هیجانی را تحت پوشش قرار می‌دهد. لیهی آلفای کرونباخ آنرا برای ۱۲۸۶ شرکت کننده ۰/۸۰ بدست آورده است. همچنین تعدادی از چهارده بعد طرحواره‌های هیجانی بطور معناداری با پرسشنامه‌های افسردگی و اضطراب بک و پرسشنامه بالینی میلون همبستگی داشته‌اند [۴].

پرسشنامه سبک‌های دلبستگی: پرسشنامه سبک‌های دلبستگی به وسیله هازن و شیور (۱۹۷۸) تهیه شده‌است. بشارت به وسیله مواد این آزمون، پرسشنامه‌ای ۲۱ سوالی برای ارزیابی سه سبک دلبستگی ایمن^۱، اجتنابی^۲ و دوسوگرا^۳ - اضطرابی ساخته است. در این پرسشنامه، به هر یک از سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا - اضطرابی به ترتیب، ۸، ۶، ۷ گویه تعلق می‌گیرد و با استفاده از مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای نمره‌گذاری می‌گردد.

روایی محتوایی این مقیاس با توجه به ارزیابی چهار متخصص روانشناسی به دست آمده است. اجرای همزمان این مقیاس با مقیاس عزت نفس کوپر اسمیت، روایی پرسشنامه سبک‌های دلبستگی را تأیید کرد. محاسبه‌ی ضریب آلفای کرونباخ برای سبک‌های ایمن، اجتنابی و دوسوگرا - اضطرابی به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۷۹، ۰/۷۴ به دست آمد. در بازآزمایی، ضریب همبستگی بین دو اجرا ۰/۹۲ بود که نشانگر پایایی مطلوب پرسشنامه می‌باشد [۱۱].

مقیاس اضطراب صفتی اسپیلبرگر: برای اندازه‌گیری اضطراب صفتی از پرسشنامه اضطراب صفتی - حالتی اسپیلبرگر (۱۹۸۳) استفاده شده‌است. این پرسشنامه به شکل دو فرم جداگانه ساخته شده‌است که ۲۰ سؤال آن اضطراب صفتی و ۲۰ سؤال اضطراب حالتی را اندازه‌گیری می‌کند و به پاسخ دهنده این امکان را می‌دهد که احساسات خود را با نمره ۱ برای عدم اضطراب و نمره ۴ برای اضطراب بالا رده‌بندی کند و در مجموع نمره‌های بین ۲۰ تا ۸۰ برای هر فرد ثبت می‌شود. پایایی بازآزمایی این ابزار را اسپیلبرگر و همکاران (۱۹۸۳)، برای

1 - security

2 - avoident

3 - ambivalence

Evaluate the psychometric properties of the Emotional Schemas Scale

دانشجویان، ۰/۸۶ گزارش کرده‌اند. در سالهای اخیر این مقیاس به عنوان آزمونی متداول برای ارزیابی اضطراب در داخل و خارج از کشور استفاده شده است [۱۲].

یافته‌ها

براساس هدف پژوهش، مقیاس پنجاه سوالی طرحواره‌های هیجانی پس از اجرا بر روی ۲۵۰ دانشجو (۱۲۵ پسر و ۱۲۵ دختر)، مورد تحلیل عاملی با چرخش واریماکس قرار گرفت و حداقل بار عاملی ۰/۳۰ در نظر گرفته شد. سوالات ضعیف یا سوالاتی که همپوشی زیادی داشتند حذف شدند و نهایتاً تعداد سوالات مقیاس طرحواره‌های هیجانی به ۲۲ سوال و تعداد ابعاد آن به ۶ بعد تقلیل پیدا کردند.

ذکر این نکته لازم است که در چارچوب این شش بعد، سوالات چهارده بعد لیهی، در عامل‌های مختلف، به صورت ترکیبی آمده بودند و مثلاً برخی سوالات مربوط به بعد تایید با سوالات مربوط به توافق عمومی و دیگر ابعاد، یک عامل را تشکیل می‌دادند. بررسی محتوایی این سوالات نشان داد با وجود اینکه این گویه‌ها در فرم اصلی، از هم متمایز هستند اما در فرهنگ ایرانی یک مضمون برداشت می‌شوند و این نکته را چند تن از متخصصان روانشناسی و همچنین دانشجویانی که این فرم‌ها را پر کرده بودند، نیز تایید کردند. در جدول ۱ نتایج آزمون کایسر - می‌یر - الکین و آزمون بارتلت جهت اجرای تحلیل عاملی آورده شده است.

جدول ۱. نتایج آزمون KMO و بارتلت برای تحلیل عاملی

۰,۶۸۸	آزمون KMO
۱۰۹۹,۷۵۲	آزمون بارتلت
۲۳۱	درجه آزادی
۰,۰۰۰۱	معناداری

با توجه به اطلاعاتی که در جدول ۲ آمده است، سوالات بعد تایید و سوالات بعد توافق عمومی، به علت اشتراک مفهومی و عاملی، تلفیق شدند. همچنین سوالات بعد قابل درک بودن و بعد کنترل نیز بطور مشترک، یک عامل تلفیقی را بوجود آوردند.

جدول ۲. تحلیل مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس و بارهای عاملی بالاتر از ۰/۳۰

شماره سوال	عامل ۱	عامل ۲	عامل ۳	عامل ۴	عامل ۵	عامل ۶
۵	۰/۸۳					
۳۳	۰/۷۱					
۱۲	۰/۶۸					
۴۵	۰/۶۷					
۴۴	۰/۶۶					
۷	۰/۶۱					
۲۷	۰/۵۵					
۲۱		۰/۸۲				
۳۶		۰/۷۸				
۱		۰/۷۴				
۳۹			۰/۸۶			
۴۱			۰/۸۴			
۸			۰/۵۰			
۳			۰/۳۲			
۳۰				۰/۷۳		
۱۷				۰/۷۱		
۴۶				۰/۶۱		
۵۰					۰/۸۲	
۴۹					۰/۸۲	
۴۷						۰/۸۷
۳۸						۰/۷۲
۱۸						۰/۴۹

جدول ۳. درصد واریانس تبیین شده توسط عوامل مقیاس تجدید نظر شده

عامل ۱	عامل ۲	عامل ۳	عامل ۴	عامل ۵	عامل ۶	
۱۵/۱۰	۹/۶۱	۹/۳۴	۸/۰۶	۷/۹۴	۷/۸۳	درصد واریانس تبیین شده
۱۵/۱۰	۲۴/۷۲	۳۴/۰۶	۴۲/۱۲	۵۰/۰۷	۵۷/۹۱	درصد تراکمی واریانس

Evaluate the psychometric properties of the Emotional Schemas Scale

همانطور که در جدول ۳ ملاحظه کردید، اطلاعات مربوط به واریانس تبیین شده توسط هر یک از عوامل مقیاس تجدید نظر شده آمده است که مجموعاً ۵۷/۹۱ درصد از واریانس کل را به خود اختصاص دادند.

در جدول ۴ نیز اطلاعات توصیفی مربوط به میانگین و انحراف معیار هر یک از ابعاد مقیاس تجدید نظر شده طرحواره‌های هیجانی برای یک نمونه ۲۵۰ نفری از دانشجویان آمده است.

همچنین برای گرفتن پایایی مقیاس تجدید نظر شده، از آلفای کرونباخ استفاده شد و آلفای کلی آن برابر با ۰/۷۰ بود و این نشان می‌دهد که پرسشنامه جدید از همسانی درونی بالایی برخوردار است. آلفای کرونباخ هر یک از زیر مقیاس‌های پرسشنامه که در جدول ۵ آمده است، حاکی از همسانی درونی قابل قبول عوامل آن بود.

جدول ۴. اطلاعات توصیفی میانگین و انحراف معیار

شاخص	قابل درک و کنترل بودن	نشخوار فکری	توافق عمومی	عقلانی سازی	پذیرش	ساده‌انگاری هیجان
میانگین	۲۸/۶۴	۱۲/۸۴	۱۴/۷۳	۱۴/۰۱	۴/۸۶	۱۴/۳۵
انحراف استاندارد	۷/۱۶	۳/۳۷	۵/۲۵	۲/۹۲	۲/۲۶	۲/۵۵

جدول ۵. آلفای کرونباخ برای هر یک از ابعاد طرحواره‌های هیجانی

ابعاد	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ
قابل درک و کنترل بودن	۷	۰/۷۹
نشخوار فکری	۳	۰/۷۵
توافق عمومی	۴	۰/۶۵
عقلانی سازی	۳	۰/۶۰
پذیرش	۲	۰/۷۲
ساده‌انگاری هیجان	۳	۰/۶۰

برای بررسی روایی ملاکی، از همبستگی ابعاد طرحواره‌های هیجانی با سبک‌های دلبستگی و اضطراب صفتی استفاده شد. نتایج همبستگی بین سبک‌های دلبستگی و ابعاد طرحواره‌های

هیجانی مقیاس تجدیدنظر شده، نشان داد که دل‌بستگی ایمن همبستگی مثبت معناداری با بعد توافق عمومی دارد و دل‌بستگی‌های نایمن اجتنابی و نایمن دوسوگرا با بعد توافق عمومی همبستگی منفی معناداری دارند. همچنین دل‌بستگی دوسوگرا همبستگی منفی معناداری با بعد قابل درک و کنترل بودن و بعد نشخوار فکری داشت (در سطح معناداری ۰/۰۱). از طرفی اضطراب صفتی، با دو بعد قابل درک و کنترل بودن و نشخوارگری، ارتباط منفی معناداری داشت (در سطح معناداری ۰/۰۱).

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی داده‌های این پژوهش نشان دادند که مقیاس تجدید نظر شده طرحواره‌های هیجانی، از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است. بنابراین می‌توان از آن به عنوان یک ابزار پژوهشی مناسب، برای تعیین برخی از ابعاد طرحواره‌های هیجانی افراد، استفاده کرد. در ادامه به تفصیل، هریک از ۶ بعد طرحواره‌های هیجانی را شرح خواهیم داد.

ابعاد کنترل و قابل درک بودن، ترکیب شدند و یک عامل را تشکیل دادند که «قابل درک و کنترل» نامگذاری شد. این عامل قوی‌ترین عامل بود که ۱۵ درصد از کل واریانس آزمون را به خود اختصاص داد و شامل ۷ سوال می‌باشد.

(سوالات ۱، ۴، ۷، ۱۰، ۱۳، ۱۸، ۲۰).

بعد قابل درک و کنترل بودن به این معناست که فرد بیان می‌دارد تا چه میزان احساساتش، برایش بی‌معنا و تا چه حد عجیب و غریب هستند و حتی ممکن است از این بترسد که اگر هیجانانش را تجربه کند به علت ابهام و غرابتی که دارند کنترلش را از دست بدهد و دیوانه گردد. سوالات این عامل به صورت منفی نمره گذاری می‌شوند.

دومین عامل، بعد «نشخوار فکری^۲» را به خود اختصاص داد که شامل ۳ گویه می‌باشد (سوالات ۵، ۱۱، ۱۶). این بعد، به این نکته اشاره دارد که فرد سعی می‌کند حواس خود را از نگرانی‌ها و هیجانانش پرت کند و مثلاً نحوه‌ی تفکرش را تغییر دهد و یا هیجان خود را در قالب فعالیت‌های بریزد که بتواند آنرا حل و فصل کند.

1 - Comprehensible and control

2 - Rumination

Evaluate the psychometric properties of the Emotional Schemas Scale

در عامل سوم، ۳ سوال از بعد توافق عمومی و ۱ سوال از بعد تایید باهم ترکیب شدند و بطور مشترک، یک عامل را تشکیل دادند که به علت اشتراک مفهومی، همان «توافق عمومی^۱» در نظر گرفته شد (سوالات ۱۹، ۱۷، ۱۲، ۶). بعد توافق عمومی به این مفهوم اشاره دارد که احساسات فرد مانند احساسات دیگران درک می‌شوند و فرد تصور می‌کند هیجاناتش از جانب دیگران مورد تایید هستند.

عامل چهارم، ۳ سوال را شامل می‌شود که بعد «عقلانی بودن^۲» لیهی را منعکس می‌کند و به ضدهیجانی بودن فرد اشاره دارد؛ اعتقاد به اینکه افراد منطقی، بهتر هستند و انسان باید همیشه جلوی هیجاناتش را بگیرد و منطقی فکر کند (سوالات ۲۲، ۱۴، ۳).

عامل پنجم بعد «پذیرش^۳» نامگذاری شد. در اینجا مخفی نکردن احساس و در واقع عدم ترس از هیجانات شخصی مطرح است و اینکه فرد تا چه میزانی نمی‌خواهد دیگران در مورد هیجاناتش چیزی بدانند. سوالات این عامل نیز به صورت منفی نمره‌گذاری می‌شوند (سوالات ۸، ۲۱).

در نهایت، ۳ سوال از بعد «ساده‌نگاری هیجانات^۴»، باهم جمع شدند و آخرین عامل را تشکیل دادند (سوالات ۱۵، ۹، ۲). این بعد، به این نکته اشاره دارد که آیا هیجانات پیچیده و چندبعدی برای فرد طبیعی است یا غیرطبیعی؟ مثلاً داشتن احساس‌های متعارض در مورد یک فرد خاص، چه برداشتی در فرد ایجاد می‌کند؟ [۱۳].

در آخر ذکر این نکته لازم است که مقیاس کوتاه طرحواره‌های هیجانی، از مولفه‌های مقیاس بلند و اصلی لیهی (۲۰۰۲) ساخته شده است. همانطور که ذکر شد، یکی از معایب نسخه ترجمه شده، نامتناسب بودن زیرمقیاس‌های پرسشنامه از نظر فرهنگی برای جامعه ایرانی بود که همین مساله ضرورت بررسی دقیق‌تر آن را، ایجاب کرد.

همچنین این مدل شناختی و ابعاد مطرح شده‌ی آن تا حدودی نوپا هستند و نیاز به رشد و پختگی بیشتری دارند. بنابراین به نظر می‌رسد علاوه بر این ابعاد شش‌گانه که در این پژوهش مورد تایید قرار گرفته‌اند، نیاز است تا ابعاد دیگری با توجه به فرهنگ ایرانی اضافه گردد تا

1 - Consensus

2 - Rationalization

3 - Acceptance

4 - Simplistic View of Emotion

بتوان جنبه‌های بیشتری از متغیرهای روانشناختی از قبیل شخصیت، دلبستگی و اختلالات بالینی دیگر مثل افسردگی را با این ابعاد تطابق داد.

منابع

1. Thimm, J. C. (2010). Personality and early maladaptive schemas: A five-factor model perspective. *Journal of behavior therapy and experimental psychiatry*, 41(4), 373-380.
2. Meyer, B., Olivier, L., & Roth, D. A. (2005). Please don't leave me! BIS/BAS, attachment styles, and responses to a relationship threat. *Personality and Individual Differences*, 38(1), 151-162.
3. Padesky, C. A. (1994). Schema change processes in cognitive therapy. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 1(5), 267-278.
4. Leahy, R. L. (2002). A model of emotional schemas. *Cognitive and Behavioral Practice*, 9(3), 177-1900.
5. Greenberg, L. S. (1997). *Working with emotions*. New York, NY: Guilford Press.
6. Leahy, R. L. (2008). Resistance: An emotional schema therapy (EST) approach. *Cognitive Behaviour Therapy: A Guide for the Practising Clinician*, 2, 187-193.
7. Pennebaker, J. W., Mayne, T. J., & Francis, M. E. (1997). Linguistic predictors of adaptive bereavement. *Journal of personality and social psychology*, 72(4), 863-873.
8. Grossarth-Maticek, R., Bastiaans, J., & Kanazir, D. T. (1985). Psychosocial factors as strong predictors of mortality from cancer, ischaemic heart disease and stroke: the Yugoslav prospective study. *Journal of Psychosomatic Research*, 29(2), 167-176.
9. Wells, A. (۲۰۰۹). *Metacognitive therapy for anxiety and depression*. New York: Guilford Press.
10. Tirch, D. D., Leahy, R. L., & Silberstein, L. (2009, November). *Relationships among emotional schemas, psychological flexibility, dispositional mindfulness, and emotion regulation*. Paper presented at the meeting of the Association for Behavioral and Cognitive Therapies, New York.

۱۱. بشارت، محمد علی. (۱۳۸۴). هنجاریابی مقیاس دلبستگی بزرگسال. گزارش پژوهشی. دانشگاه تهران.

۱۲. عبیدی زادگان، افسانه. مرادی، علیرضا. (۱۳۸۸). توجه انتخابی در بیماران تحت درمان نگهدارنده متادون. *مجله علوم رفتاری*، ۱: ۱۹-۲۵.

۱۳. لیبی، رابرت و همکاران. (۱۳۸۷). *فنون شناخت درمانی*. فنی، لادن (ویراستار). تهران: دانژه.

Evaluate the psychometric properties of the Emotional Schemas Scale

کاملا موافقم	نسبتا موافقم	کمی موافقم	کمی مخالفم	نسبتا مخالفم	کاملا مخالفم	۱ فکر میکنم دارای احساس هایی هستم که واقعا از آنها آگاه نیستم.
						۲ دوست دارم احساسی که نسبت به خود دارم، کاملا صریح و روشن باشد.
						۳ برایم مهم است که منطقی و عمل گرا باشم، نه اینکه حساس باشم و نسبت به احساس هایم باز و پذیرا برخورد کنم.
						۴ به نظر می رسد که احساس های من ناگهانی و بدون هشدار قبلی ظاهر می شوند.
						۵ وقتی دارای احساسی هستم که مرا ناراحت می کند، سعی می کنم به چیز دیگری فکر کرده یا کار دیگری انجام دهم.
						۶ همه احساس هایی مثل احساس های من دارند.
						۷ چیزهایی در مورد من وجود دارند که واقعا آنها را درک نمی کنم.
						۸ نمی خواهم به داشتن احساس های خاصی اقرار کنم ولی می دانم که آنها را دارم.
						۹ مایلم احساسی که نسبت به فرد دیگری دارم، کاملا صریح و روشن باشد.
						۱۰ می ترسم اگر به خودم اجازه دهم که برخی از این احساس ها را داشته باشم، کنترلم را از دست می دهم.
						۱۱ وقتی احساس غم میکنم سعی میکنم درباره ی چیزهای مهم تر در زندگی فکر کنم؛ چیزهایی که برایشان ارزش قائلم.
						۱۲ دیگران احساس های مرا درک می کنند و می پذیرند.
						۱۳ فکر میکنم که احساس های من عجیب و غریب اند.
						۱۴ شما نمی توانید بر احساس هایتان تکیه کنید تا آنها به شما بگویند چه چیزی به صلاحتان است.
						۱۵ نمی توانم این حالت را تحمل کنم که دارای احساس های متعارض باشم، برای مثال کسی را همزمان هم دوست داشته باشم و هم دوست نداشته باشم.
						۱۶ وقتی احساس غمگینی می کنم، سعی میکنم به شیوه های دیگر نگرستن به موضوعات فکر کنم.

						اغلب فکر میکنم به احساس هایی واکنش نشان می دهم که دیگران دارای آن احساس نیستند.	۱۷
						نگرانم که نتوانم احساس هایم را کنترل کنم.	۱۸
						فکر می کنم همان احساس هایی را دارم که دیگران دارند.	۱۹
						نگران این هستم که اگر احساس های خاصی داشته باشم، ممکن است دیوانه شوم.	۲۰
						نمی خواهم درمورد برخی از احساس هایم کسی چیزی بداند.	۲۱
						فکر میکنم مهم است که آدم تقریبا درمورد همه چیز منطقی و عقلانی بیندیشد.	۲۲

دستورالعمل: ما علاقه مندیم بدانیم که شما چطور با احساسات و هیجانات خود برخورد می کنید. برای مثال با احساس غم، خشم، اضطراب و یا احساس های جنسی خود چطور برخورد میکنید. هریک از ما برخورد متفاوتی با احساساتمان داریم، بنابراین پاسخ درست و غلطی وجود ندارد. باتوجه به اینکه اخیرا چطور با احساسات خود برخورد کرده اید، لطفا هریک از عبارات زیر را با دقت بخوانید و براساس یکی از گزینه ها (کاملا مخالفم تا کاملا موافقم) صحت آن عبارت را درمورد خودتان تعیین کنید.

Evaluate the psychometric properties of the Emotional Schemas Scale

